

Fırat, F. Berrak. (2023). *Sağır Sporlarında Antrenör-Sporcu İlişkisi ve İşaret Dili Çevirmeninin Rolü*. Ankara: Gazi Kitabevi, 139 s. ISBN: 978-625-365-244-9

Kitap tanıtımı/Book review

A. Zeynep ORAL

*Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü,
zen@hacettepe.edu.tr, ORCID ID: orcid.org/0000-0001-6378-5464

Günümüzde disiplinler arası yaklaşımlar çeviribilimin de araştırma alanına girmiştir. Bu bağlamda değişen bakış açısıyla çeviri edimi ve çevirmen, farklı yaklaşımlar çerçevesinde ele alınmaktadır. Bu yaklaşımlardan bir tanesi, görsel-işitsel çeviri türü altında yeni ve çok yönlü araştırma alanlarını içeren engelsiz erişim bağlamında ele alınan işaret dili çevirisi ve bir meslek olarak işaret dili çevirmenliğidir. Bu olgu, S/sağır ve işitme engellilerin topluma tam katılımı ve her türlü içeriğe eş erişimi gibi insan hakları çerçevesinde ve engellilerin sosyal, kültürel gelişimi açısından çok önemlidir. Bu eğilimden hareketle Dr. Fırat, Sağır sporlarında Sağır sporcu ile antrenör arasında iletişimde köprü görevi işaret dili çevirmenlerini, çeviribilim, spor bilimleri ve davranış bilimleri ışığında ele alarak Türkiye’de alana katkı sağlayan ve farklı disiplinleri birleştiren bir örnek çalışma oluşturmuştur. Çalışmanın bu konuda ilk olması da dikkat çekicidir.

Fırat, genellikle birlikte hareket eden ve grup psikolojisiyle birbirleriyle dayanışma içinde yaşayan Sağır toplumunda sporun Sağır kültüründeki önemini vurgulamış, Sağır bireyin spora bakış açısını irdelemiştir. Bu bağlamda Sağır sporcu-antrenör arasındaki ilişkiyi davranış ve spor bilimleri bağlamında ele almış ve bu ilişkinin kilit noktası olan işaret dili çevirmenlerinin alandaki rollerini, yetkinliklerini, habituslarını incelemiştir. Fırat, CODA, profesyonel işaret dili çevirmeni ve sporcu kimliğiyle işaret dili çevirmenliği mesleğinin, özellikle CODA çevirmenlerin önemini vurgulamıştır.

Yazar, eserinin giriş bölümünde antrenör-sporcu ilişkisinde etkili iletişimin önemini ele almış ve bu bağlamda çevirmenin rolü üzerinde durmuştur. Özellikle bu ilişki bağlamında sosyo-kültürel farklılıklardan hareketle yürüttüğü çalışmasının amacının alan yazınında önemli bir ihtiyacı karşılaması ve açığı gidermeye hizmet etmesi olduğunu belirtmiştir. Fırat, S/sağır ve işitme engelli sporcular için Spor çevirmenliğine ilişkin çalışma ve araştırmaların nispeten yeni başladığı ve alanda eksiklikler bulunduğunu ifade etmektedir. Sağır sporları ile bağlantılı temel kavramları ve terimleri bilimsel bir bakış açısıyla sunduğu ilk bölümünü takiben yazar, Sağır sporlarında antrenör-sporcu ilişkisinin değerlendirmesini yapar. Bu bağlamda önemli bir yeri olan engelli sporlarının gelişiminden, sporun engellilerin duyuşsal, bilişsel gelişimlerine ve toplumla entegrasyonuna katkısı gibi avantajlarından, uluslararası Sağır spor organizasyonlarından söz eder. Daha sonraki bölümde de inceleme öznesine uyguladığı 3C modelini açıklar. Takip eden bölümde antrenör-sporcu ilişkisinde işaret dili çevirmeninin önemi ve rolünü ele alır. Bu çerçevede, alanda çalışan işaret dili çevirmenleri ile yaptığı görüşmeleri inceleyerek daha somut bir çıktı oluşturur. Çalışmasının en ilgi çeken kısmı ise görüşmelerin analizi sonucunda elde edilen dört ana başlık olmuştur. Araştırmacı, antrenör sporcu ilişkisini değerlendirmiş, antrenör-sporcu ilişkisinde tarafların Sağır sporu alımlama şekli, karşılıklı etkileşim, beklentiler ve bireysel sorumluluklar konusunda bulgularını değerlendirmiş, Sağır sporcu kimliği, kültürü, davranış biçimleri ve antrenör davranışlarının analizini takiben de söz konusu bağlamda ve belirlediği araştırma çerçevesinde çevirmenin rolünü ayrıntıları ile inceleyerek analiz etmiştir.

Sonuç bölümünde ise araştırmacı elde ettiği bulguları spor bilimleri açısından değerlendirirken antrenör-sporcu arasındaki ilişkide iletişim bağlamında CODA işaret dili çevirmeninin rolünü vurgulamıştır. Yazar, doktora tezinin bulgularından hareketle kaleme aldığı eserinin son bölümünde gelecek araştırmalar konusunda önerilerde bulunmuş, araştırmasıyla ortaya çıkan bazı önerileri de sunmuştur.

Doktora tez çalışmasından hareketle kitaplaştırılmış çalışmanın kısa anlatısından da anlaşılacağı üzere, eser, çeviribilimin araştırmalarının çok disiplinli doğasına büyük katkı sağlayarak, yeni çalışmalara rehber olacak niteliktedir.